

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “ผลกระทบของการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนที่มีต่อการส่งออก และสวัสดิการของประเทศอาเซียน มีวัตถุประสงค์หลักที่จะศึกษาถึง 1) ผลกระทบของการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนที่มีต่อการส่งออกภายในกลุ่มอาเซียน (Intra-ASEAN Trade) และการส่งออกนอกกลุ่ม ของประเทศอาเซียนที่สำคัญ ได้แก่ ประเทศไทย ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศมาเลเซีย ประเทศฟิลิปปินส์ และประเทศสิงคโปร์ โดยใช้ข้อมูลอนุกรมภาคตัดขวาง (Panel Data) ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1980-2006 และอาศัยแบบจำลอง Gravity ในการวิเคราะห์ ด้วยวิธีการประมาณค่าแบบ OLS (Ordinary Least Squares) หลังจากนั้นจึงทดสอบความแตกต่างมูลค่าการส่งออก ระหว่างก่อนและหลังการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนโดยวิธี Chow – Test และ 2) วิเคราะห์ผลกระทบของการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงสวัสดิการของผู้บริโภคในระดับอุตสาหกรรม โดยการคำนวณหามูลค่าส่วนเกินของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป ภายใต้แนวคิดการหาส่วนเกินของผู้บริโภคแบบ Hicks จากนั้นทำการวิเคราะห์โดยเปรียบเทียบผลที่ได้จากการคำนวณดังกล่าวว่าในแต่ละประเทศมีการเปลี่ยนแปลงสวัสดิการอย่างไร โดยทำการศึกษาเฉพาะกลุ่มสินค้า Fast Track ที่ไทยเสนอ ทั้งหมด 3 รายการ ที่จำแนกตามรหัส SITC ในระดับ 3 หลัก ซึ่งประกอบด้วย SITC 251 : PULP AND WASTE PAPER (เยื่อกระดาษ) SITC 661 : LIME, CEMENT, CONSTR.MATRL (ปูนซีเมนต์) และ SITC 821 : FURNITURE, CUSHIONS, ETC. (เฟอร์นิเจอร์ไม้และหวาย) โดยใช้ข้อมูลอนุกรมเวลา (Time-Series Data) ในช่วงปี ค.ศ. 1988-2006

จากการศึกษาผลกระทบของการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนที่มีต่อการส่งออกภายในกลุ่มอาเซียน (Intra-ASEAN Trade) และการส่งออกนอกกลุ่มของประเทศอาเซียนที่สำคัญ พบว่า ไม่ว่าจะเป็นการประมาณค่าแบบ OLS (Ordinary Least Squares) หรือแยกการทดสอบความแตกต่างในช่วงก่อนและหลังการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนโดยวิธี Chow – Test พบว่า ให้ผลการศึกษาที่คล้าย ๆ กัน คือ การจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน ทำให้มีมูลค่าการค้าภายในกลุ่ม AFTA มากขึ้น กล่าวคือ มีการส่งออกมากขึ้น (Export Increased) แต่ผลการศึกษาการค้าภายนอกกลุ่ม พบว่า ไม่มีผลที่ชัดเจน กล่าวคือ ไม่สามารถสรุปได้ว่า การจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน ทำให้มีมูลค่าการค้ากับภายนอกกลุ่ม AFTA มากขึ้น และ/หรือ น้อยลง

ส่วนในช่วงปี ค.ศ. 1997-1998 ที่เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจนั้น ทุกประเทศในแถบเอเชีย ได้รับผลกระทบเหมือนกันทุกประเทศ ดังนั้นจึงไม่สามารถสรุปได้ว่า วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ มีผลกระทบทางการส่งออกของประเทศในกลุ่มอาเซียน ไม่ว่าจะเป็นการส่งออกไปยังประเทศในกลุ่ม และนอกกลุ่ม

ส่วนผลกระทบของการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงสวัสดิการของผู้บริโภคในระดับอุตสาหกรรมสินค้าที่ศึกษา 3 สินค้า พบว่า ประเทศมาเลเซีย เป็นประเทศที่มีมูลค่าสวัสดิการสุทธิโดยรวมสูงสุด โดยมีมูลค่าคิดเป็น 9.97 เหรียญสหรัฐต่อคน รองลงมาคือ ประเทศไทย มีมูลค่าสวัสดิการสุทธิโดยรวมคิดเป็น 6.60 เหรียญสหรัฐต่อคน ส่วนประเทศอินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ เป็นประเทศที่มีมูลค่าสวัสดิการสุทธิโดยรวมลดลง โดยมีมูลค่าสวัสดิการลดลงคิดเป็น 1.92 และ 1.58 เหรียญสหรัฐต่อคน ตามลำดับ

และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มสินค้าที่ทำการศึกษาแล้วพบว่า กลุ่มสินค้าในหมวด SITC 821 (เฟอร์นิเจอร์ไม้ และเฟอร์นิเจอร์หวาย) เป็นกลุ่มสินค้าที่ได้รับผลประโยชน์มากที่สุด โดยมีมูลค่าสวัสดิการสุทธิโดยรวมสูงที่สุด เนื่องจากเป็นกลุ่มสินค้าที่มีการลดอัตราภาษีมากที่สุด โดยมีเพียงประเทศมาเลเซีย และประเทศไทยเท่านั้น ที่มีสวัสดิการที่ดีขึ้น ส่วนกลุ่มสินค้าในหมวด SITC 251 (เยื่อกระดาษ) มีมูลค่าสวัสดิการสุทธิโดยรวมเพิ่มขึ้นเพียงสองประเทศเช่นกัน คือ ประเทศไทย และประเทศมาเลเซีย ส่วนประเทศฟิลิปปินส์ มีสวัสดิการที่แยลงเล็กน้อย เนื่องจากอัตราภาษีระหว่างก่อนและหลังที่มีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน มีค่าที่แตกต่างกันไม่มากนัก ส่วนกลุ่มสินค้าในหมวด SITC 661 (ปูนซีเมนต์) มีมูลค่าสวัสดิการสุทธิโดยรวมเพิ่มขึ้นเพียงสองประเทศเช่นกัน คือ ประเทศไทย และประเทศฟิลิปปินส์ ส่วนประเทศมาเลเซีย และประเทศอินโดนีเซีย มีสวัสดิการที่แยลง เป็นกลุ่มประเทศไม่ได้รับผลประโยชน์